

AAN VRAGERS.

J. te R. vraagt toelichting van het volgende vers:

Ik zie een rijk voor Van zangers voortgesproten, En 't eenmaal heeft u'w word herleefd in fierer loten; Zie Helmers aan hun hoofd! hem, wiens ervaren hand De Lesbiansche lier met volle krachten spant, Met eed'len swier bespeelt; en 't eigen vuur in de aderen, Wroekt Loots de moederspraak, de glorie onzer vaderen In hymnen, lummel waard, en heft uit Hollands pruijn, Thans stuwende op den wind, den lauwer van hun kruin Der vale tijd in 't oog.

Dit vers is van Bilderdijk. Het werd geschreven in 1811. Het was toen de zoogenaamde Franse tijd. Veelal was voorzichtigheid noodig voor ieder die zijn oud-vaderlandsche gezindheid in dicht of onrecht openbaarde, die scheen te hopen op een herstel onzer onafhankelijkheid, en in de Franse overheersing een ramp zag voor ons vaderland.

Toch zwegen de dichters niet. Bilderdijk noemt er hier twee. De een is Helmers, naar wien in zijn vaderstad Amsterdam thans drie straten zijn genoemd. Hij is de vervaardiger o.a. van het bekende lied 'De Hollandsche natie', dat den eenen herdruk na den anderen beleeft. Eenige regels van dat lied zijn in de tekst te zien. De andere twee dichters zijn G. J. P. van Goyen en J. de Groot. De laatste heeft een boekje van versen uitgegeven, waarin een groot aantal zijn dichtstukken zijn opgenomen.

De Lesbiansche lier herinnert aan het eiland Lesbos in den Griekischen Archipel, hetwelk het vaderland is geweest van vele beroemde mannen en vrouwen, o.a. van de dichteres Sappho. Met de 'lier' wordt de dichtkunst bedoeld. Loots was mede een dichter uit den tijd van Helmers en Bilderdijk. Deze laatste wil dus zeggen:

Ik zie een schaar van dichters, die vergoeden zullen wat ontrijk, gelijk de jonge uitgespitels in het woord zich verheffen en het schoon maken. Helmers is de eerste in de rij dener dichters; hij bezit kracht en sierlijkheid. Loots is door een zelfden gloed bezield en handhaaft onze schoone moedertaal, waar onze vaderen roem op droegen in verzen die vaderen waardig. Zoo wordt het land weer verheven door de roemrijke herinnering aan het verleden en de tijd moet het machteloos aanzien.

Of Bilderdijk wil veel zei, inzonderheid omtrent Helmers, kan hier gevoeglijk blijven rusten.

De heer J. E. te Z. is zoo vriendelijk ons te melden, dat er, behalve de genoemde vertalingen van 'Job's' nog een bestaant, te weten: Het boek Job in dichtmaat door Jan Messersch van Vollenhoven, Amsterdam 1812. Voorts meldt ons de heer W. G. te Z., dat er nog een vertaling van het Boek Job bestaat voor het Ned. Volk door E. F. H. Wolf, pred. te Valburg en Homoet, Amsterdam, H. de Hoogh & Co., 1871. Ook lezen lezer dank!

B. B. te R. Mei 'De Fabelen van Gellert' bedoelt men die van den Duitschen dichter en schrijver welke in 1769 te Leipzig stierf als hoogleraar. Alle fabelen zijn berijmd en niet moeilijk te verstaan. Er is ook indertijd een berijmd vertaling in het Nederlandsch van verscheuen. De fabelen dagtekunen gelijk men ziet uit de achiende eeuw. De bedoelde overzetting in onze taal zal ook ongeveer honderd jaar oud zijn, en is, zoover ik weet, in den boekhandel niet meer verkrijgbaar.

Is ook bekend, vraagt W., wie het diamantslijpen heeft uitgevonden? Deze kunst vond Lodewijk van Berken, of Van Berghen, te Brugge, in Vlaanderen, uit. Hij had nauwelijks de school verlaten, toen hij de ontdekking deed, dat twee diamanten, wanneer hij ze tegen elkander wreef, 'elkander aangrepen'. Hij nam derhalve enige, liet ze op klei, wreef ze tegen elkander, en verzaamelde het daar af vallend diamantpoeder, door welk hulp hij met meewerking van zekere raden, die hij zelf uitgevonden had, aan deze steenen een polijsting kon geven, en ze naar welgevallen kon slijpen.

In den jaar 1475 sloef hij voor den Hertog van Bourgondie, Karel den Stouten, een diamant van aanzienlijke grootte. In vervolg van tijd vond Clemens Brago, een Milanees, de kunst uit, om diamanten met figuren te besnijden. Eerst in de 16e eeuw begon men het glas met den diamant te snijden, hetwelk men voorheen met stalen stiften en gloeiend ijzer gewoon was te doen.

HOOGENHAK.

Buitenland.

Duitsland. Jaarfeest van een moderne zendingvereeniging.

Den 16den September hield de Algemeene Evangelisch-Prottestantsche Zendingvereeniging te Brunswijk hare 29ste jaarvergadering. Op die samenkomst was de Evangelische bond, de algemeen-Duitsche taalvereeniging, de 'Vrienden der Evangelische vrijheid,' de Gustaaf-Adolf-vereeniging vertegenwoordigd.

Door den voorzitter van den Consistoriaalrath werd de vereniging namens de regering begroet, die daarbij uitsprak dat zij 'onontbeerlijk' mocht genoemd worden. Deze spreker wist zeker niet, dat de vereniging over geheel Duitschland en Zwitserland verspreid, na een arbeid van dertig jaar over zes zendingen beschikt, die 400 volgenden in de Heidenwereld hebben aangeworven. Een der predikanten der stad Brunswijk liet in zijn feestroep zich niet zeer waardeerd uit over de ontfangende zendingvereenigingen. Deze noemde hij 'Handwerkerszending,' omdat zij hare zendingen in Seminarie opleiden. Hij brak den staf over de 'enge dogmatische boeien' der andere Zendingvereenigingen, terwijl hij de ruimhartigheid der Protestantsche Zendingvereeniging roemde, die plaats laat voor de ontwikkeling van nieuwe vormen van het Christendom, ook wanneer daarbij in plaats van den doop een nieuwe manier van leden op te nemen gevolgd wordt.

Schoon de Leipziger missie al sedert 60 jaar als arbeidsmethode gesteld heeft, dat men de zoden en gewoonten der te bearbeiden heidenen zooveel mogelijk moet ontzien; dat men niet moet Europeïseren; dat men zich behoort aan te sluiten bij de reeds voorhanden waarheids-

Winsten voor haar, die zich voor deen arbeid geven, want de gezegende ziel zal het gemaakt worden, en die bevochtigt zal ook zelf een vroeger regen worden.

Winsten voor sovele arme lijdendes, die behoefte hebben aan een schiedend hart en aan een medevueltend woord.

Winsten voor de eere van den Naam des Heeren, die ook door deen arbeid zal worden grootgemaakt en verheerlijkt.

Officieele Berichten.

Korte notulen van de vergadering van de classis Almkerk, gehouden 25 Sept.

Art. 1. De de Jong opent, namens de roepende kerk van Werkendam A, de vergadering, laat zingen Ps. 84: 3, leest Ps. 84 en gaat voor in gebed.

Art. 2. De credentiebrieven worden nagezien.

Art. 3. De notulen worden gelezen en onveranderd goedgekeurd.

Art. 4. Het modernamen wordt aldus vastgesteld: Ds. de Jong, voorzitter; Ds. Bosch, assessor, Ds. Pontier, scriba.

Art. 5. De voorzitter spreekt uit de blijdschap der classis, dat Ds. v. d. Zanden tweemaal voor een roeping naar elders bedankte; maar ook de droefheid der classis, dat Ds. de Jonge de roeping naar Buschhuizen A aannam.

Art. 6. Met leedwezen wordt kennis genomen van een schrijven van de classis Ap. en een van de classis Am.

Art. 7. Het rapport omtrent de gehouden kerkvisitatie geeft stof tot dankbaarheid.

Art. 8. Ds. de Jonge ontvangt acte van ontslag. De kerk van Sleeswijk verkrijgt tot consulent Ds. de Jonge, terwijl classisbeurten worden toegezogd om de drie weken.

Art. 9. De kerk van Waardhuizen ontvangt een aanbeveling voor haar collecteren voor een nieuw kerkgebouw.

Art. 10. Ds. Bosch rapporteert aangaande den evangelisatiearbeid.

Art. 11. Over den classicaal zendingdag, te houden 2e Kerstdag, wordt nadier gehandeld. Ds. Ingwersen hoopt dat mededeelingen te doen.

Art. 12. De classisbeurten worden geregeld.

Art. 13. Wegens het vertrek van Ds. de Jonge worden de volgende deputaten benoemd: evangelisatie, Ds. Pontier; collecte Theol. Fac., Ds. v. Rennes; collecte hulpebehoevende kerken en zending heidenen en mohammedanen, Ds. v. d. Zanden; ad examina, Ds. v. Rennes; art. 49 K.O., Ds. de Jonge.

Art. 14. Collecten worden getind. Volgend kwartaal: Theol. school en hulpebehoevende kerken buiten de classis.

Art. 15. Volgende vergadering: te Nieuwendijk, 18 Dec., van. 9/4 uur. Almkerk is roepende kerk.

Art. 16. Wegens de principiele bezwaren van enkele broeders met het oog op het vervoer op Zondag, wordt er besloten geen afgevaardigden te zenden naar het afscheid van Ds. de Jonge.

Art. 17. De voorzitter richt woorden van dank tot Ds. de Jonge, voor al wat hij voor de classis geweest is; waarop Ds. de Jonge met hartelijke woorden afscheid neemt.

Art. 18. Nadat Ds. de Jonge is toegezongen Ps. 121: 4 eindigt deze, op verzoek van den voorzitter, met dankzegging.

Namens de classis: G. J. PONTIER, h. t. scriba.

Kort verslag van de vergadering der classis Axel gehouden, te Terneuzen op Dinsdagdag 2 October 1913.

Art. 1. Bij afwezigheid van den praeses opent de assessor, Ds. G. R. Kuiper, de vergadering, doet zingen Ps. 105: 3, leest Ps. 123 en 124 en gaat voor in gebed. De praeses der roepende kerk van Axel (B) inmiddele der vergadering gekomen, spreekt een welkomstwoord.

Art. 2. Het modernamen bestaat uit Ds. Chr. Bruina, praeses, Ds. J. H. Lammertama, scriba, Ds. G. R. Kuiper, assessor.

Art. 3. De credentiaal worden nagezien. Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd.

Art. 4. Ingekomen: 19. Handelingen. Congres voor Geref. Evangelisatie met verzoek om bijdrage in de kosten van volgend congres, welk verzoek wordt ingewilligd; 20. Verzoek om steun voor een emigrant dienaar des Woords. Eveneens ingewilligd; 21. Twee droeve mededeelingen van verschillende classis.

Art. 5. Op voorstel van Axel (A) aangevuld op verzoek van Oostburg, besluit de classis voortaan in plaats van driemaal jaarlíks viermaal te vergaderen, waarvan één keer te Oostburg of Schoondivd.

Art. 6. Een voorstel van Zaanslag om den classicaal onslag te herzien, wordt gesteld in handen eener commissie tot onderzoek in loco ter voorlichting eentvolgende classisvergadering.

Art. 7. Bij rondvraag naar art. 41 D.K.O. gaat de vergadering, ter behandeling van tuchtzaken, over in comite.

Art. 8. De vergadering pauzeert. Bij heropening wordt gezongen Ps. 133: 1.

Art. 9. De kerken van Axel (A) en Axel (B) vragen classicaal approbatie der stukken harer a.s. ineenkomsting. Na onderzoek door daartoe aangewezene deputaten worden met eenige bespreking deze stukken goedgekeurd waarbij de classis haar hartelijke vreugde uitspreekt over den gewenschten voortgang en het verblijdende einde van de onderhandelingen der beide kerken. Gezongen wordt Ps. 133: 3.

Art. 10. Door deputaten voor evangelisatie wordt gerapporteerd omtrent den arbeid te Kloosterzande. De arbeid te Aardburg en Bredkens zal worden voortgezet met dien verstande, dat Ds. van 't Saal de liefdebeurten, tot nog toe geschoiken aan Bredkens, voortaan zal besteden aan Aardburg.

Art. 11. Een ontwerp wijziging grensregeling der kerken in Oost-Zeeuwach-Vlaanderen wordt aangehouden. Eveneens de bespreking van de handelingen der Part. Synode en het rapport van den classicaal zendingdeputaat. Rapport kerkvisitatie wordt uitgebracht.

Art. 12. Rapport openbare schuldeheljden bij overtreffing 7e gebod wordt aangehouden en goedgekeurd. Het zal worden gedrukt en enkele exemplaren zullen aan de verschillende kerken worden gezonden.

Art. 13. Classicaal deputaten worden met geringe mutates herbenoemd.

Art. 14. De classis besluit voortaan te vergaderen in de maanden Januari, April, Juli en October.

Art. 15. Volgende vergadering D.V. 7 Januari 1914. Plaats van samenkomst: Terneuzen. Roepende kerk: Hoek.

Art. 16. Ouderling J. de Feyter gaat voor in dankzegging, waarna de praeses sluit.

Op last der vergadering: G. R. KUIPER, h. t. assessor.

vallen, ons toegezonden zijn door de Firma LA RIVIERE en VOORHOEVE te Zwolle: 1. NEERLANDIA 1914.

Een fraai geïllustreerde kalender, met op het schild een artistiek uitgevoerd Hollandsch binnenhuisje en op ieder van de 365 datumblaadjes, waaruit het blok bestaat, een kiekje uit NEDERLAND of ook uit NED.-INDIE. Stadsgezichten, vergezichten, landschappen, kasteelen. Bij een 100-tal kiekjes beschrijvende tekst, bij de overige korte onderschriften.

Als proeve laat ik hier volgen de beschrijving bij het kiekje van den Willebrordsput te Zoutelande (Zeeland):

Bij het boomlooze Zoutelande bevindt zich in de duinen een diepe waterput, die als de Bonifaciusput bij Dijkum, altijd goed water geeft en, als deze, alkomatig moet zijn van een Christen-zending uit vroeger tijd, n.l. van Willebrord, die, in 694 uit Engeland naar ons land overstekende, te Westkapelle moet zijn geland.

2. DE EELT-PROVINCIE. Weekkalender voor 1914.

Het schild in kleurendruk met in den kop een hollandsch landschap en op de kanten de wapens onzer elf provincies.

Het blok bevat voor elke week een groot blad waarop van boven een plaat, — een landschap, een stadsplan, of ook kleederdacht uit een der provincien van ons land.

Moet werk. En dat blad biedt ook plaats voor allerlei aanteekeningen.

3. GELUSTREERDE KINDERKALENDER. Deze, voor kinderen bijzonder aardige kalender bevat 200 plaatjes, waarbij allerlei verhalen, spelletjes, muziekstukjes, raadsels, vertellingen voor dienen enz.

In 't Ware schat voor kinderen. Laat mij aan deze bespreking van de drie door LA RIVIERE en VOORHOEVE te Zwolle, ons toegezonden kalenders toevoegen, dat de platen, die daarin voorkomen, over het geheel zoo mooi zijn, dat zij verdienen te worden bewaard.

Om dit bewaren te vergemakkelijken, heeft de firma LA RIVIERE en VOORHOEVE én voor de platen in haar kalender NEERLANDIA én voor die in haar KINDERKALENDER, een album verkrijgbaar gesteld, waar die platen en plaatjes kunnen ingeklapt.

Op het stuk van den scheurkalender, die ook ten ontzent 'er in is gegaan — voor een veertig jaar was althans 'de Christelíkes hier in het land nog onbekend, — alsoo een ruime keus. En al zijn de drie laatste hier door mij besproken, ook niet specielijk Christelíek, toch zullen zij in een christelíek gezin alerminst misplaatst zijn.

G.

Uit de Pers.

In de 'Gedderche Kerkbode' schrijft Ds. Schouten van Arnhem het volgende voortreffelíke woord over de hulp, die de vrouw in de Kerk aan de aanbten bewijzen kan:

Dat de vrouw in het ziekenbezoek kostelíke hulpdiensten aan het ambulance kan bewijzen, is, dankt ons, boven allen twífel verheven. Hier opent zich een ruim arbeidsveld, waarop zij met de gaven, haar door den Heere geschonken, woekeren kan tot eere van Gods naam en tot heil van den naaste.

Het ligt niet in onze bedoeling dit ziekenbezoek in het algemeen ter sprake te brengen; wij willen meer in het bijzonder de aandacht vestigen op het bezoeken van die kerken, die in een ziekenhuis zijn opgenomen. Hoe meer wij deze inrichtingen bezoeken, hoe meer zich de overtuiging aan ons opdringt, dat zich hier een heelíjk arbeidsveld voor de vrouw in het midden der gemeente bevindt.

Het komt schier dagelijks voor, dat jongedochters en vrouwen, uit andere plaatsen, in een ziekenhuis moeten opgenomen worden, om aldier een bijzondere behandeling te ondergaan. Sans worden zij weken en maanden achtereen in zulk een inrichting verpleegd. Wat het zeggen wil, in een ziekenhuis in een vreemde stad te moeten vertoeven, verroevijerd van bloedverwanten en vrienden behoeft, dunkt ons, niet in het licht gesteld te worden. Hoe dik doet zich voor, dat een dergelijke patiënte, die in haar onmiddellíke omgeving ligt, dagelijks besoeke ontvangt. Irgen zij daar eenzaam en verlaten, terwijl zij slechts een enkelt maal door de laren bezocht kunnen worden. Hoe verder zulk een patiënte weg woont, hoe minder bezek zij ontvangt, want het ontbrekt bij degenen, die haar zouden willen bezoeken, meestal aan tijd of aan geld, of aan beide.

Wie zegenlijks met het leven op de hoogte is, kan zich den toestand van zulk een patiënte in dien vreemde wíld indinken.

Nu wil het ons voorkomen, dat hier een arbeidsveld open ligt voor onderscheidene zusters in het midden der gemeente. Welk een kostelíke gelegenheid, om hulpdiensten aan het ambulance te bewijzen, in zulke vrouwenkruisen is een vrouw veel beter op haar plaats dan een man, ook al is die man een predikant.

Niet alleen de leden onzer kerken zullen een besoeke van zusters der gemeente zeer op prijs stellen, maar ook de anderen, die zich in de zaal bevinden, kunnen er proíft van trekken. Wij zouden het dan ook ten zeerste toewenschen, indien door de Kerkeraden van de groote steden gebruik werd gemaakt van bezekzusters, vooral met het oog op die vrouwelíke patiënten uit andere plaatsen, welke in de ziekenhuizen worden verpleegd.

Hier is een rijk arbeidsveld, dat op de komst van onze vrouwen wacht. Hier kan een woord van onderríping en verroosting gesproken worden, tot degenen die in liden zijn. Hier kan een gebed, aan het einde van het besoeke, liefst ten aanhoore van de andere patiënten gedaan, een ríken zegen afwerpen.

Het wil ons voorkomen, dat er meerdere zusters in de gemeente zijn te vinden die zich, zegenlijks, gaarne voor zulk een arbeid willen geven. Indien onze Kerkeraden kouden besluiten enkele zusters voor deen arbeid aan te zoeken, zouden zij in een dringende behoefte voorzien.

In onze dagen, nu het vrouwenvraagstuk van alle zijden aan de orde gesteld wordt, is het noodig dat ook wij de roepstem verstaan, die door deze beweging tot ons uitgaat.

De vrouw behoeft in het midden der gemeente niet tot rust en stilíaten gedwongen te worden. Zoeder dat zij in eeníg ambt wordt geplaatst, of dat aan haar het stemrecht wordt verleend, kan zij nuttig werkzaam zijn in den dienst des Heeren. Daar zijn onderscheidene terreinen waarop zij komen kan tot de ontplooiing van de haar door den Heere geschonkene gaven. Met name onze ziekenhuizen met de vrouwelíke patiënten uit den vreemde wachten op haar komst.

'Ik ben krank geweest, en Gij hebt mij bezocht,' zoo zal de Heere in den dag der dagen tot de zinen zeggen.

En op de vraag: 'Heere, wanneer zijt Gij krank geweest en hebben wij U bezocht,' zal Hij antwoorden: 'Voor vooreft zijt Gí een van mijne minste broeders gedaan hebt, zoo hebt Gí dat Mij gedaan.'

Waar de zaak van het besoeke der kerken in den dag der dagen ter sprake gebracht zal worden, daar moge dit ons prikkel en spooring zijn, om ons van de hooge betekenis van dit werk te doordringen. Wat door de kinderen der wereld gedaan wordt uit pure menscheísvriendelíek, moet door ons verricht worden gedroegen door de liefde van Christus.

Wat kan zulk een arbeid, in de vrees des Heeren ondernomen, ríke winste afwerpen!

Calvijn, die zoo dikwijls van te grooste strengheid en hardvochtigheid beschuldígd wordt en die toch juist in zulke gevallen zoo uiterst teer en voorzichtig was, over den zelfmoord van Saul schreef. De zonde, die Saul beging door een einde aan zijn leven te maken, keurt hij zoo beslist mogelík af. »Als een wild en woest dier, schrijft hij, kon Saul in zijn angst en benauwdheden zich niet meer tot God verheffen om bij Hem hulpe te zoeken; zelfs vergat hij in die oogenblikken, dat het een vrome altoos ongeoorloofd is, gewelddadig een einde aan zijn leven te maken, in plaats van geduldíg af te wachten welk einde God voor hem besclíkt heeft.

Maar op grond van dien zelfmoord Saul's verdoemen, durft Calvijn niet. »Wat met de ziel van Saul na zijn sterfen geschied is, gaat hij voort, weten we niet, het zou zelfs zonde wezen, al te nieuwsgierig hierin te willen doordringen; we hebben hem over te laten aan het oordeel Gods.

Dr. H. H. K.

Voor Kootwíjks scholen.

In hartelíken dank ontvangen: Van M. J. D. te Sneek f 2.50; van de wed. E. d. N. te Rotterdam, met vriendelíek schrijven f 10 fongave; uit het busje van mej. H. M. C. te Amsterdam f 2.50; van Ds. J. C. Voigt te Ouderkerk a/d IJsel f 2.50; van Ds. v. d. Velde te Kralingen, vernameld voor het jubileum f 11.25; van den heer W. Hovy te Zeist, uit de Uniecollecte te Amsterdam f 5; van mej. A. v. d. Berg, van de Geref. Meisjesvereeniging Dorcas te Zwíjdrécht f 5.

Ds. J. H. HOUTZAGERS.

Leestafel.

SCHOURKALENDERS VOOR 1914. Het jaar nadert weer zijn einde en ook nu weer zonden verschillende uitgevers ons blad hun scheurkalender voor het komende jaar ter bespreking toe.

Wij ontvingen een zestal. 1. »FILIPPUS' Christelíke Kalender, uitgegeven door het GEREFORMEERD TRAKTAATGENOTSCHAP »Filippus' bij F. P. D'Huy, Middelburg.

Het schild beeldt dtmaal den inhoud uit van de gelíkenis van »den barmhartigen Samaritaan'. Het blok geeft voor iederen dag, naast aanwijzingen van leesstukken uit de Schrift, een tekst en bij dien tekst een toepasselíjk woord. Aan de achterzij der blaadjes stichtelíke verhalen. Zoowel schild als blok maken een aangenamen indruk.

Als premie is er aan toegevoegd, de niet onverschillíge verklaring van het Boek van DEN PROPHET AMOS door Ds. D. Hoek, dienaar des Woords bij de Gereformeerde Kerk te Enkhuizen. Een werk waarvan de lezing zeer zeker den zin van dit Bijbelboek kan verhelderen.

H. »DE OLIEFAK' met als ondertitel »Onze kleine vertroosters. Uitgave van Oosterbaan en Le Coindre, Goes.

Met dezen christelíken scheurkalender is, zoowal de uitgevers ons berichten, »thans samengestoolten de vroeger door hen uitgegeven kalender »Barnabas».

Op het schild twee bijhelplaatsen: Ps. XVIII: 3 »De Heere is mijn Steenrots en mijn Bercht» en Jesaja XXX: 2 »Een Schuilplaats tegen den vloeds» en in verband daarmede, een knap geteekende burch op een rots in onstuímige zee. Het blok waarop het LUTHER-lied: »Een vaste Bercht is onze God» — bevat voor iederen dag een blaadje met tekst en toelichting, aanwijzing van Schriftsoffulstukken en aan de achterzijde verhalen.

Ook bij dezen Kalender is een premie en wel een zeer actuele. NEERLANDS HERSTELLING (Nov. 1813) door J. FOKKENS. De schíjver zegt in zijn uit GEREEK gedateerde voorrede: »Sedert 12 Mei 1910 het ambt van Hoofd der Christelíke te Eeninge heb neergelegd, besteede ik een deel van mijn vrije tijd aan het onderzoek van de Geschiedenis van Nederlands Herstelling. De vrucht daarvan wordt hier den welwillenden lezer aangeboden». De literatuur over zijn onderwerp is door den heer FOKKENS met zorg gernaadpleegd en zijn boek laat zich met genoegen lezen.

III. GELUSTREERDE CHRISTELÍKE SCHOURKALENDER, J. H. Voorhoeve, Den Haag. Het schild geeft twee bijbelteksten, waarin het woord »Vrede» de grondgedachte is, 1 Sam.: 6 en Psalm 34: 15b. Dan het woord uit Jesaja XI: 6—8 op niet onverschillíge wijze in beeld gebracht.

De blaadjes geven datum en leesstukken en verder alleen een tekst, soms bij den tekst ook een versje. Op de achterzijde der blaadjes, korte meditatíes of verhalen.

Ter kenschetsing en tevens ab nadere toelichting van de afbeelding op het schild laat ik hier volgen wat achter het blaadje van Zaterdag 3 Januari staat:

— Vol vertrukking staan wij op de schoone voorstelling, die ons mooi geteekend schild, ons geeft van den ídealen toestand, die eenmaal op aarde zal gevonden worden.

Terwijl ik dit schíjft, worden wij dagelíks geschokt door de schrikkelíke berichten van den oorlog in de Balkanlanden. Hoe vele menschen zijn er als 't ware geslacht geworden. Hoe roepen wij bij het hóoren van geruchten van oorlogen en van allerlei vreeselíke dingen, die rondom ons plaats vinden, met den Psalmist uit: »Hoe lang nog, Heere!»

Maar dan richt ik mijn blik op het liefelíjk tafereel van den Wereldvrede. Dan verheldert de hoop het gelaat. Dan vindt het hart rust. Wat zal het zijn, als in vervulling is getreden hetgeen in Jesaja XI geschreven staat!

»De wolf zal met het lam verkeeren, en de luipaard bij den geitbok nedertígen, en het kalf en de jonge leeuw en het mestvee tezamen, en een jongesken zal ze drijven. De koe en de berin zullen te zamen weiden, hare jongen zullen te zamen nedertígen, en de leeuw zal stroo eten gelijk de os... Men zal nergens leed doen noch verderven op den pansen herb mijner heiligheid. Want de aarde zal vol zijn van de kennis des Heeren, gelijk de wateren den bodem der zee bedekken.»

Bijzonder fraai zijn in dezen geïllustreerden kalender de plaatjes, die tusschen de blaadjes zijn ingevoegd en aan de gebruikers een leve verassing zullen geven.

IV. Ten slotte de drie kalenders, die, zonder onder de rubríek christelíke scheurkalenders te

eigen- p deze n aan en willen, gebrui- chaam feunen oehap, ebben, lthaar, ltenis- 8, Hul- an een ds zijde us niet, smeent, n, het rorder- en en an een familie- a hun ardoor rvaater ndmaal houden te ver-

p gewet- wat de schíjft: gemeen- met het gli wist van ekst ge- van van werke- bij het ap met meente iers telate het ofd was, watting te laten zijn wij, allen

worden s broods lds ons n, maar and van ovigen, te eten te men ze dub- bedring is ge- t, bij de naar liet stus zijn et kruis) elk der od liet en éens midden t uit de bij het rbreken, en sym- s offer, dat de deringe

laar de Schrift zich nergens uit; een bepaalde straf op zelfmoord is zelfs in de wet van Mozes niet te vinden; dat de zelfmoord zonde is, kan alleen worden afgeleid uit het algemeen gebod, dat de mensch niet dood mag slaan. We mogen het leven van onzen medemensch niet aantasten en dus ook niet ons eigen leven, omdat God de Heere alleen meester van ons leven is.

Nu is er, merkt Voetius terecht op, slechts ééne zonde, die als zoodanig onvergeeflík is, en dat is de zonde van lastering tegen den Heiligen Geest. Christus zelf heeft in Marcus 3: 28 gezegd, dat elke andere zonde vergeven kan worden, alleen deze niet. Aangezien de zonde van zelfmoord nu met de zonde van lastering tegen den Heiligen Geest niets te maken heeft, leert de Schrift ons dus, dat deze zonde als zoodanig niet onvergeeflík is. Intusschen, al is elke andere zonde op zichzelf vergeeflík, de Schrift voedt hiearaa toch nog een zonde toe, die evenmín vergeven kan worden, wanneer zij tot het sterfen toe wordt voortgezet, n.l. de zonde van onboetvaardigheid en de verwerping van de genade Gods. Wie niet tot oprecht geloofen tot waarachtige boetvaardigheid komt vóór zijn sterfen, gaat verloren. Dat de zonde van zelfmoord nu altoos gepaard zou moeten gaan met deze zonde van onboetvaardigheid en verwerping van de genade Gods tot den einde toe, betwíst Voetius echter. Er kunnen zeker gevallen zijn, waarin de zelfmoord het schrikkelíjk gevolg van deze onboetvaardigheid en verwerping der genade is, zooals bij Judas Iskarioth. Al was er bij Judas een erkenning van de zonde, door hem begaan, de waarachtige boetvaardigheid, die tot God uítdríjft, ontrakt, en waar hij wanhoopde aan de genade, maakte hij een einde aan leven. Maar zekerheid, dat dit in alle gevallen van zelfmoord aldus is, hebben we niet. Vooreerst is het mogelík, dat iemand, nadat hij bijv. vergif heeft ingenomen, om zich zelf van kant te maken, nog uren liden moet, voordat de dood intreedt, en in deze uren kon hij nog tot waarachtig berouw komen. De moordenaar aan het kruis is evenzeer eerst in zijn sterfensure gereed geworden. En ook wanneer zulk een bekeeríng in de sterfens-ure ons onmogelík schíjnt, omdat de dood terstond en plotselíng is íngetreden, mag daarom door ons geen absoluut oordeel worden uitgesproken. Het is toch mogelík, zegt Voetius, dat zulk een persoon gedurende zijn leven wel waarachtig bekeerd is geweest, dat de boetvaardigheid in algemeen zin genomen dus in zijn hart als hebbelíkhed woonde, en dat deze boetvaardigheid vroeger zich reeds heeft uitgestrekt niet alleen over de verleden, maar ook over de toekomstige zonden. Indien dat niet zoo ware, zouden we aan de zalíghed van zoo menig kind Gods moeten twíffelen, want een plotselíng dood kan maken, dat van berouw over ten bepaalde zonde, die dit kind Gods vlak voor zijn sterfen deed, geen sprake meer kan wezen. Het gewone zeggen, dat wie zelfmoord pleegt, daardoor de mogelíkhed van boetvaardigheid zich afsnijdt en dat daarom deze zonde onvergeeflík zou zijn, gaat dus niet op.

Hierbij komt in de tweede plaats, dat niet van elken zelfmoord kan gezegd worden, dat hij geschiedt met het goede doel om Gods gebod te overtreden. Voetius wijst op verschillende gevallen van zelfmoord, waarbij geen Christen het wagen zal te denken, dat daarmede de hoop der zalíghed is afgesneden. Zoo bijv. op de maagden in de dagen der eerste Christenvervolgíng, die liever zich zelf doodden, dan onteerd te worden door hun beulen, en op de bekende voorbeelden van kapítéens op een schip, die zooals Van Speyck liever de lont in het kruit staken, dan zich zelf aan den vijand over te geven. Al acht Voetius in deze beide gevallen het doodden van zich zelf niet geoorloofd, omdat het feitelík zelfmoord is, toch zal het Christelík oordeel over dezulken zeker niet te hard wezen. Degenen, die deze zonde deden, deden het met een goed en edel doel. Hetzelfde geldt natuurlík evenzeer in die gevallen, waarin onwetendheid van het kwaad, dat men bedíjft, tot verontschuldíng kan strekken, zooals bij zeer jonge kinderen, of wanneer men door een dwaalreer misleid, Gode meent een dienst te bewízen, gelijk menige ascet door overdreven vasten en zelfkastíjdíng zijn leven verkort heeft, en er zelfs secten in Rusland worden gevonden, die zelfmoord als de hoogste offerande aan God besch